
ДОЦІЛЬНІСТЬ ВПРОВАДЖЕННЯ УСНОЇ І ПРОТОКОЛЬНОЇ ФОРМИ ПОДАННЯ АПЕЛЯЦІЙНОЇ СКАРГИ У КРИМІНАЛЬНО- ПРОЦЕСУАЛЬНОМУ ЗАКОНОДАВСТВІ УКРАЇНИ

*Геба Віталія Олексіївна,
студентка 4-го курсу юридичного факультету
Національного університету державної
податкової служби України*

Перш ніж розкрити сутність моєї теми, потрібно звернутися до самого поняття апеляції. У сучасному вітчизняному кримінальному судочинстві апеляція є уніфікованою формою звернення до суду сторони обвинувачення, захисту та інших осіб, інтересів яких вона стосується, про незгоду з рішенням суду першої інстанції. Відповідно до п. 15 ст. 32 КПК України під терміном «апеляція» розуміється подання прокурора і скарга учасника процесу про скасування або зміну судового рішення в апеляційному порядку [1, 183]

Щодо форми апеляції, то з аналізу статей чинного КПК України, які регулюють питання апеляційного оскарження судових рішень, можна зробити висновок про можливість подання апеляції тільки у письмовій формі і тільки після спливу 15 днів з моменту проголошення вироку чи з моменту вручення копії вироку засудженому. Але постає питання і про доцільність можливості оскарження сторонами судового рішення також і в усній (протокольній) формі, а також шляхом усної заяви апелянта про не погодження з рішенням суду, одразу після винесення вироку. Адже апеляція є формою реалізації прав особи, тому законодавством повинні бути створені умови для найбільшого сприяння такої реалізації і захисту прав апелянтів. Відповідно усна (протокольна) форма оскарження присутня у кримінально-процесуальному законодавстві багатьох держав.

Наприклад, КПК Франції визначає, що формою апеляції є письмова апеляційна заява. Апеляційна заява повинна бути зроблена секретарю юрисдикції, що винесла оскаржуване рішення. Вона повинна бути підписана секретарем та самим апелянтом або повіреним, який належить юрисдикції, що винесла рішення, або адвокатом, або особою, наділеною спеціальними повноваженнями; в останньому випадку документ, що підтверджує повноваження, приєднується до акта, складеного секретарем. Якщо апелянт не в змозі поставити підпису, то секретар робить про це відмітку. Заява заноситься до публічного реєстру, який ведеться для цієї мети, і будь-яка особа має право вимагати надання його копії (ст. 502 КПК Франції). Але якщо апелянт знаходиться під вартою, апеляція може бути подана шляхом заяви начальнику пенітенціарної установи. Ця заява констатується, датується і підписується начальником пенітенціарної установи. Вона також підписується апелянтом. Якщо останній не в змозі поставити свого підпису, то начальник пенітенціарної установи робить про це відмітку. Цей документ негайно направляється в оригіналі або копії до канцелярії юрисдикції, яка винесла оскаржуване рішення, він заноситься до реєстру та приєднується до акта, складеного секретарем (ст. 503 КПК Франції). Генеральний прокурор подає свою апеляцію шляхом «повідомлення», яке направляється або підсудному, або особі, що несе цивільну відповідальність за проступок (ст. 505 КПК Франції). КПК ФРН також передбачає дві форми апеляції: апеляційна скарга повинна бути подана до суду першої інстанції у письмовій формі або занесена до протоколу суду (ч. 1 § 314 КПК ФРН)[2, 4]

Проаналізувавши форми оскарження судових рішень в Україні та у вищенаведених державах, можна зробити висновок, що в нашій державі законом

передбачена тільки письмова форма апеляції. Усна форма, тобто занесення апеляції до протоколу уповноваженою особою, а тим більше усна заява апелянта після винесення вироку суду, на жаль, не передбачена КПК України, що суттєво обмежує апеляційні можливості учасників судового розгляду. Впровадження усної форми апеляції забезпечило б реальний доступ особи до правосуддя в апеляційному провадженні. А саме для засудженого, виправданого, потерпілого, цивільного позивача, цивільного відповідача та інших осіб, інтересів яких стосується судове рішення. Оскільки дуже часто самостійно скласти письмово апеляцію такі особи не можуть. Це може бути пов'язане з фізичними вадами цих осіб, а також з їхнім психологічним станом. А можливість подання усної заяви оскаржуваною стороною забезпечило б економію коштів на проведення судових засідань, економію часу і звісно скорочувався б термін перебування особи під вартою, бо провадження у справі у зв'язку з поданням апеляції і касації інколи може тривати роками.

Тому саме при розробленні проекту нового КПК України у питанні порядку і форм апеляційного оскарження потрібно передбачити й інші форми апеляції. Оскільки підґрунтям демократичної держави є її гуманне законодавство і правосуддя, яке повинно бути спрямоване на створення реальних можливостей для реалізації учасниками процесу права на захист.

Список використаних джерел:

1. Науково-практичний коментар до Кримінально-процесуального Кодексу України/ В. М. Тертишник. - К. : А.С.К., 2007. –1054 с.
2. О.Ю. Костюченко, Форма та зміст апеляції у кримінальному судочинстві України. // Судова апеляція № 4-. 2006.- С. 4.

Науковий керівник - Гаврилишин А.П., кандидат юридичних наук, доцент кафедри господарсько-правових дисциплін юридичного факультету НУДПСУ

САМООБМОВА, ЯК ПІДСТАВА, ЩО ПОЗБАВЛЯЄ ОСОБУ ПРАВА НА ВІДШКОДУВАННЯ ШКОДИ, ЗАВДАНОЇ НЕЗАКОННИМИ ДІЯМИ ОРГАНІВ ПОПЕРЕДНЬОГО РОЗСЛІДУВАННЯ, ПРОКУРАТУРИ, СУДУ

*Горслова Вероніка Юрївна,
аспірант юридичного факультету
Університет економіки та права «КРОК»*

Відповідно до ч.4 ст.1176 Цивільного Кодексу України, особа не має права на відшкодування шкоди, якщо у процесі дізнання, попереднього слідства або судового розгляду шляхом самообмови перешкоджала з'ясуванню істини і цим сприяла незаконному засудженню, незаконному притягненню до кримінальної відповідальності, незаконному застосуванню як запобіжного заходу тримання під вартою або підписки про невиїзд, незаконному затриманню, незаконному накладанню адміністративного стягнення у вигляді арешту чи виправних робіт. Із цього випливає, що законодавством визначено самообмову підставою, що виключає право особи на відшкодування шкоди, завданої незаконними діями правоохоронних органів. Але як показує практика, це питання залишається досить складним.

Наявність в діях особи сомообмови повинно встановлюватись органами дізнання, попереднього слідства, прокуратури та суду. Практично це відображається в постанові про закриття кримінальної справи органом попереднього розслідування,